

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028-2034, svar senast 2025-12-23

Länsstyrelsen i Norrbottens län har delat upp sitt remissvar i två delar, en del som omfattar övergripande kommentarer från myndigheten och en del som mer specifikt omfattar synpunkter gällande Interreg.

Länsstyrelsens generella synpunkter

Sammanfattning

Länsstyrelserna vill framhålla vikten av att kommande genomförande bör stödja lantbruk i hela Sverige.

Lantbruket har väldigt skiftande förutsättningar i olika delar av landet. För att kunna stimulera ökad produktion och robusthet i livsmedelsproduktionen i alla delar av landet behöver stöden anpassas efter de regionala utmaningar som finns för lantbruken. Detta för att ge största möjliga effekt med att uppnå målen i livsmedelsstrategin.

Det kan exempelvis innebära olika stödnivåer eller andra anpassningar utifrån regionala förutsättningar och behov, men inriktningen om förenklingar av stödets utformning och villkor för stödsökande bör ha stor vikt.

Stödsystemet kan med fördel utvecklas för beredskap och med möjligheter för att kunna justeras under programperioden om det blir omvärldsförändringar som påverkar lantbruket. De fyra nordligaste länen har på ett tydligt sätt beskrivit de utmaningar som finns i den delen av landet i särskild skrivelse till Jordbruksverket och Regeringskansliet. Andra delar av landet har andra utmaningar.

Länsstyrelserna framhåller även vikten av att det ska kunna bedrivas lönsamt jordbruk på alla nivåer, såväl stora som små lantbruk behövs. Länsstyrelserna ser att stöden bör utformas så att även mindre gårdar kan uppnå lönsamhet.

Den jordbrukspolitik som nu genomförs har bidragit till en tydlig storleksrationalisering i lantbruket och mindre och mellanstora gårdar har fått svårare att överleva. En blandning av större och mindre gårdar innebär ökad robusthet i livsmedelsproduktionen och bidrar därmed till bättre livsmedelsberedskap för Sverige.

Länsstyrelserna ser positivt på att förordningarna inte är särskilt detaljerade. Det är viktigt att detta hålls i även i de kommande delegerande akterna från Kommissionen och annan lagstiftning. Det gäller även för Sveriges eget arbete med att ta fram förordningar och föreskrifter.

De regler som tas fram ska ha ett tydligt syfte som gör det enklare att förstå vilka krav som ställs och hur det ska gå till att leva upp till dessa.

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välstånd och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509

Länsstyrelserna ser positivt på nytänkandet i och de möjligheter som den nya modellen med en enda fond med till delar öronmärkta medel skapar, vad gäller samordning och synergier mellan olika politik- och åtgärdsområden både avseende genomförande av åtgärder och samordna administration. Länsstyrelserna är utifrån vårt uppdrag gärna behjälpliga med kunskap och erfarenheter kring behov och möjligheter regionalt kopplat till administration och samordning mellan myndigheter.

Artikel 21

Det är positivt att det uttrycks att lokala och regionala myndigheter ska vara med i arbetet med förberedelser och implementering av NRP. Den kunskap som länsstyrelserna besitter på den nivån kan ha

stor betydelse. Utmaningarna ser lite olika ut i olika delar av landet och lösningarna kan därför behöva variera för att nå målen.

Artikel 36.3

Införandet av förenklade kostnadsalternativ, FKA, för investeringar under 100 000 EUR inom CAP och 400 000 EUR för andra åtgärder inom NRP har potential att bli en betydande förenkling, såväl för stödsökande som handläggande myndigheter.

Utformningen av FKA kommer att behöva balanseras mellan enkelhet och behoven i investeringarna, som kan variera.

Det behöver finnas möjligheter att under pågående programperiod justera FKA så att det följer kostnadsutvecklingen. Om det inte blir möjligt kan det riskera att sätta FKA inte speglar de verkliga kostnaderna för företagen över tid. Det kan i förlängningen bli en hämmande faktor för nödvändiga investeringar.

Det behöver även vara möjligt att anpassa FKA till förutsättningar för olika grupper, exempelvis unga och kvinnor, men också för att göra anpassningar till regionala skillnader i landet.

Artikel 51.g

Förslaget om mål för handläggningstider för utbetalningar på 80 dagar är en kraftig skärpning gentemot dagens, som ligger på 120, men det är en förändring i rätt riktning. En nyckel för att det ska vara realistiskt och genomförbart är de obligatoriska förenklade kostnadsalternativen som har stor potential att förenkla för både de som söker stöd och handläggande myndigheter.

En faktor som förlänger handläggningstider idag och orsakar administrativ börda för sökande är det detaljerade redovisningsmaterial som behöver skickas in vid ansökan om utbetalning. För att kunna åstadkomma verklig förenkling behöver kraven på redovisning kopplat till utbetalning förändras och förenklas. Därför är det särskilt viktigt att beakta sekundärlagstiftningen så att den inte förtar intentionerna i Kommissionens förenklingsarbete.

**Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
FÖRORDNING om fastställande av villkoren för
genomförandet av unionens stöd till den**

gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2028–2034 (COM/2025/560)

Förslaget innehåller en hel del stödformer som ska vara obligatoriska för medlemsstaterna. Ett stort antal obligatoriska stödformer kan leda till låga ersättningsnivåer för vart och ett av stöden beroende på hur Sverige väljer att fördela nationellt kuvert eller tillföra nationell medfinansiering. Ett stort antal stödformer innebär även en ökad administration för myndigheterna eftersom fler ärenden behöver handläggas och kontrolleras. Den administrativa bördan för lantbrukarna som söker stöd ökar också med ett större antal stödformer.

Om möjligt bör några föreslagna stödformer vara möjliga att införa först då de har identifierats som lämpliga åtgärder för att möta en medlemsstats utmaningar inom lantbruket. Genom färre stödformer bör medlemsstaten få ett bättre verktyg för att prioritera och fördela stöd till åtgärder som ger tydligast och bäst effekt.

Det är positivt med den tydliga satsningen på generationsskiften, förutsatt att detta inte begränsas till skiften inom släkt. Det är viktigt att stödmöjligheterna utformas så att ägarskiften stimuleras. Målet behöver inriktas på att föryngra och bredda ägandet. Dagens definition av unga lantbrukare behöver ses över när det gäller åldersgränsen.

Förslaget om startpaket är lovande liksom förslaget om att finansiera avbytartjänst. Det senare har potential till att öka attraktiviteten i lantbruksföretagandet genom att det skapar en möjlighet till bättre sociala livsvillkor.

Artikel 3

Avseende reglerna för förvaltning av gårdar så ser länsstyrelserna behovet av att de krav som går utöver svensk lagstiftning formuleras på ett enkelt och för lantbrukaren tydligt sätt.

Artikel 6

Förslaget om gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd är en komplicerad fråga eftersom företagsstrukturen är så olika mellan medlemsländer. Det är även länsstyrelsernas bild att för att uppnå en ökad livsmedelsproduktion och mera robust livsmedelskedja, så behövs alla typer av gårdar.

Förslaget med takbelopp på 100 000 EUR samt nedtrappning på stöd över 20 000 EUR av inkomststödet är för lågt satta. Systemet riskerar att hämma företagsutveckling samt leda till onödig uppdelning av företag. Medlemsstaterna bör få möjlighet att sätta egna gränser för tak och trappa. För utpekade grupper så som unga med flera, bör det vara möjligt att sätta separata nivåer. Medlemsstaterna bör även ha möjlighet att se till att införandet sker över tid för att inte skapa onödigt tvära kast för företagen.

Länsstyrelserna menar att det är tveksamt att undanta pensionärer från möjligheter att söka stöd. Det finns brist på yngre i flera regioner som vill ta över och utveckla företag. Det innebär risk för fler nedlagda gårdar och fler igenvuxna marker i de delarna av landet. Åldern behöver heller inte säga något om hur aktivt lantbruket bedrivs. Lantbruket ska inte behandlas annorlunda än andra branscher när det gäller regler kopplat till företagande kontra pensionsuttag. Fokus bör istället vara aktivt brukande oavsett förutsättningar.

Det är därför önskvärt att undantaget inte blir obligatoriskt utan frivilligt att införa. Om det ändå införs är det bra att det införs senare än 2028.

Artikel 14

Länsstyrelserna bedömer att ett höjt startstöd både vad avser själva stödnivån och den totala budgeten för stödformen är centralt för att stimulera nystartande och övertagande av företag och därmed en ökad och mer robust livsmedelsproduktion.

**Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
FÖRORDNING om fastställande för perioden 2028–
2034 av villkoren för genomförandet av unionens stöd
till den gemensamma fiskeripolitiken, till europeiska
världshavspakten och till unionens havs- och
vattenbrukspolitik som en del av Nationella och
regionala partnerskapsfonden som fastställs i
förordning (EU) [NRPfonden]
(COM/2025/559)**

Förordningen innehåller inte så mycket styrning, vilket ger medlemsstaterna möjligheter att utveckla stödformerna utifrån sina

behov. Fokus för stödutformningen bör vara att stimulera utveckling av befintliga och nya företag.

Det är positivt att det ges möjligheter att främja generationsväxling inom de blå näringarna.

Synpunkter gällande Interreg

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välstånd och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509

Länsstyrelsen anser att det skulle vara önskvärt med en tydligare specifikation av vilka artiklar som specifikt berör Interreg.

Artikel 15

Alltför strikta återtaganderegler bidrar till en osäkerhet i systemet som riskerar att styras mot att sätta "säkra mål". I innevarande programperiod gäller $n + 3$, i artikel 15.1 föreslås nu istället $n + 10$ månader både för nationella planer och Interreg planen. Detta, i kombination med ett resultatbaserat ramverk där utbetalningar ska ske baserat på milstolpar och mål för aktivitetsindikatorer, riskerar att styra bort från det resultatfokus som eftersträvas.

Artikel 51

I artikel 51.1 beskrivs bl.a. att Förvaltande Myndighet inte förväntas verifiera underliggande kostnader i projekt – detta indikerar att ett prestationsbaserat genomförande föreslås även gentemot stödmottagare. Detta behöver genomsyra hela systemet från ansökan till revision, oklarheter kvarstår (se nedan).

Artikel 53

I enlighet med artikel 53.1 ska revisionsmyndigheten (eller Group of Auditors för Interreg) revidera milstolpar och mål, inte underliggande kostnader (artikel 53.4). Men samtidigt anges i 53.1 att systemrevisioner ska genomföras för att säkerställa underliggande transaktioners laglighet och korrekthet. Detta behöver förtydligas,

för att säkerställa att föreslagna förenklingar får genomslag i hela systemet, även för stödmottagare. Det behöver också göras tydligt för ansvariga myndigheter vad som behöver begäras in från stödmottagare, dvs hur kan transaktioners laglighet och korrekthet intygas om inga underliggande kostnader (t ex upphandlingsunderlag) ska granskas.

Artikel 63

Länsstyrelsen upplever att det finns en otydlighet och motstridighet i den föreslagna förordningen. Detta bör klargöras. Förordningen kräver att data ska samlas in för verklig huvudman hos leverantör och underleverantör samtidigt som medlemsstater uppmanas att tillämpa en prestationsbaserad approach mellan förvaltande myndighet och stödmottagare. En fullt ut prestationsbaserad approach innebär att kostnadsverifikat ej granskas. Kravet på att inhämta och rapportera data om verklig huvudman för leverantörer och underleverantörer blir därmed svårt att uppfylla utan att trots allt kräva in faktiska verifikat som verifierar vilka leverantörer (och underleverantörer) en stödmottagare anlitat. Ambitionen om en fullt ut prestationsbaserad approach mellan förvaltande myndighet och stödmottagare motsägs därför av förordningens krav på insamlande av dessa uppgifter.

Artikel 78

Artikeln fastställer att projekt med en total kostnad under 400 000 EUR, ska tillämpa Financing Not Linked to Costs (FNLC) eller Simplified Cost Options (SCO). Länsstyrelsen anser att Artikeln även bör fastställa om och i så fall i vilken utsträckning FNLC och SCO kan tillämpas för projekt med en total kostnad som överstiger 400 000 EUR. Följaktligen bör artikeln även fastställa om projekt med en total kostnad över 400 000 EUR kan redovisa faktiska kostnader. Om så är fallet behöver artikeln fastställa vilka kostnader som är stödberättigade.

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling inbegripet för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden som del av den fond som inrättats genom förordning (EU) [...] [förordningen om Nationella och regionala partnerskapsfonden] och om fastställande av villkor för genomförandet av unionsstöd till regional utveckling 2028–2034.

Artikel 9

Genomförandevillkor bör i så stor utsträckning som möjligt fastställas i förordningar och därmed vara kända på förhand när rutiner och arbetssätt formas. Genomförandeakter som antas efter Interregkapitel/Interregprogramms framtågande och godkännande kan innebära ett behov av stora förändringar i rutiner och arbetssätt för förvaltande myndighet, sekretariat och övervakningskommitté om nya, från början icke kända, genomförandevillkor fastställs.

Artikel 10 Uppgifter för de myndigheter som ansvarar för Interregplankapitlet och övervakningskommittén

Under punkt 3 beskrivs att "Den förvaltande myndigheten ska bistås av det gemensamma sekretariatet, med personal som representerar de stater som deltar i Interregplankapitlet". Länsstyrelsen vill förtydliga att det är viktigt att detta inte tolkas som att ett specifikt medborgarskap ska krävas för personal som bistår sekretariatet.

Det bör tydliggöras huruvida övervakningskommittén som beskrivs under punkt 6 kan delegera urvalet av Interreginsatser till en eller flera styrkommittéer. Som nämnts ovan under Artikel 9 så bör genomförandevillkor bör i så stor utsträckning som möjligt fastställas i förordningar och därmed vara kända på förhand när rutiner och arbetssätt formas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med enhetschef Johanna Wallsten som föredragande.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post norrboten@lansstyrelsen.se, postadress
Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå, eller ring vår växel
010-225 50 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/norrboten.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på
Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/norrboten/personuppgifter